

Prejeto: 2. 9. 2017
1.01 Izvirni znanstveni članek

Dr. Renato Podbersič¹

Seznam žrtev revolucionarnega nasilja na severu Primorske²

Izvleček

V prispevku je pozornost namenjena žrtvam, ki so jih povzročili pripadniki partizanskega gibanja na severu Primorske med drugo svetovno vojno. Gre za območje današnjih občin Bovec, Cerklje, Idrija, Kobarid in Tolmin. Na podlagi arhivskih virov je ugotovljeno, da je tovrstno nasilje na tem območju zahtevalo 338 žrtev. Podatki sicer še niso dokončni.

KLJUČNE BESEDE: *severna Primorska, revolucionarno nasilje na Primorskem, smrtne žrtve med drugo svetovno vojno, Idrijsko in Tolminsko med revolucijo*

- 1 Dr. Renato Podbersič, znanstveni sodelavec, Študijski center za narodno spravo, Tivolska 42, SI – 1000 Ljubljana, renato.podbersic@guest.arnes.si.
- 2 Raziskovalni program št. P6-0380 je sofinancirala Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije iz državnega proračuna.

Abstract

The article focuses on the victims of the Partisan movement in the northern part of the Primorska region during the Second World War. The areas in question are what is today known as the municipalities of Bovec, Cerklje, Idrija, Kobarid, and Tolmin. Based on archival sources, it was found that such violence claimed 338 lives in this area. The data is still inconclusive.

KEY WORDS: *northern Primorska region, revolutionary violence in the Primorska region, casualties during the Second World War, areas of Idrija and Tolmin during the revolution*

Politične in vojaške razmere za revolucijo med drugo svetovno vojno so bile na Primorskem specifične v primerjavi s preostalo Slovenijo, ker je dolgoletni italijanski fašistični pritisk povzročil, da je večina primorskega ljudstva partizansko gibanje sprejela kot odraz narodnih sanj po osvoboditvi.³

O začetkih komunistične revolucije na Primorskem lahko rečemo, da so primeri neposrednega revolucionarnega nasilja do pomladi 1943 redki. Primorci so partizansko delovanje do tedaj čutili bolj posredno, predvsem kot italijansko maščevanje za izvedene partizanske akcije.

Preobrat in zaostritev razmer sta pomenila prihod Aleša Beblerja,⁴ ki je na Primorsko dospel na začetku novembra 1942 po nalogu Centralnega komiteja KPS in Izvršnega odbora OF. Imel je vsa potrebna pooblastila in je redno poročal v Ljubljano. Zdi se, da je Beblerju med vsemi pomočniki še najbolj ugajal mladi Dušan Pirjevec - Ahac, s katerim se je občasno posvetoval. Čez nekaj mesecev pa so s Primorskega v Ljubljano začele prihajati pritožbe čez Beblerja, predvsem očitki, da deluje preveč avtoritarno. Pirjevec sam niti ni preveč skrival, da goji nezaupanje do Primorcev oz. domačih kadrov. Med drugim

- 3 Renato Podbersič, *Revolucionarno nasilje na Primorskem 1941–1945: Goriška in Vipavska*, Študijski center za narodno spravo, Ljubljana 2011, str. 26–30; Janez A. Arnež, *SLS: Slovenska ljudska stranka*, Studia Slovenica, Ljubljana, Washington 2002; *Slovenski upor 1941: Osvobodilna fronta slovenskega naroda pred pol stoletja*, zbornik referatov, ur. Ferdo Gestrin, Bogo Grafenauer, Janko Pleterški, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Ljubljana 1991; Stane Kos, *Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941–1945*, samozaložba, Rim 1984; Lojze Ude, *Moje mnenje o položaju*, Slovenska matica, Ljubljana 1994.
- 4 Dr. Aleš Bebler (1907–1981), po rodu iz Idrije, predvojni komunist, španski borec in narodni heroj. Oktobra 1942 ga je KPS poslal na Primorsko.

to razkriva tudi obširno poročilo, ki ga je na začetku maja 1943 Pirjevec poslal v Ljubljano, kjer je med drugim zapisal: »Največje težave imamo s komandnim in komisarskim kadrom, ki je večinoma iz domačinov s tipično primorskimi specialnostmi. Iste težave imamo z obveščevalci.«⁵ Pismo je sicer povezano z obtožbami na račun partizanskega vodstva na Primorskem zaradi poraza proti Italijanom na planini Golobar pri Bovcu 26. aprila 1943. V tem boju je padlo 32 borcev, 35 je bilo ranjenih, Italijani pa so zajeli tudi 40 partizanov. Na strani nasprotnikov partizanskega gibanja pa so se vrstile obtožbe na njegov račun, češ da je pravi sadist, ki uživa v mučenju zaslišancev.⁶

Neposredno revolucionarno nasilje se je okrepilo sredi leta 1943, še zlasti po kapitulaciji Italije jeseni 1943. Zaostrila se je komunistična komponenta t. i. narodnoosvobodilnega gibanja, kar je posledično vodilo v vse večje partizansko nasilje tudi na (severnem) Primorskem, ki je jeseni leta 1943 in sredi leta 1944 doseglo svoj vrhunec.⁷ Revolucionarno nasilje na severu Primorske je še posebej zaznamoval pobjed nedolžne petnajsterice zaradi dogodkov v Cerknem pozimi 1944, ki je državljansko vojno dokončno zaostрил tudi na zahodu Slovenije. Dne 27. januarja 1944 je namreč nemška enota iz Idrije napadla partijsko šolo v Cerknem. Padlo je 47 partizanov, med njimi veliko tečajnikov. Pokrajinski komite KPS je krivce našel med skupino domačinov, ki jih je partizanska stran že jeseni označila za »belo gardo«. Vosovci so prijeli petnajst ljudi in jih 3. februarja 1944 postrelili, med njimi kaplana Lada Piščanca in Ludvika Slugo. Eni žrtvi, Josipu Bavconu, je ranjenemu uspelo pobegniti. Pred leti je dr. Borisu Mlakarju prepričljivo uspelo dokazati, da pobiti na Lajšah februarja 1944 niso bili krivi za

5 Arhiv Republike Slovenije, SI AS 1638, šk. 532, mapa 1.

6 Stane Kos, *Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941–1945*, I. knj., samozaložba, Rim 1984, str. 287.

7 Podbersič, *Revolucionarno nasilje na Primorskem*, str. 8.

nemški vpad v Cerkno, ampak da je šlo za izdajstvo v partizanskih vrstah, pomanjkanje varnostnih ukrepov in prepričanje v nepotrebnost konspiracije.⁸

Nasilje partizanskih enot in VOS-a oz. od 1944 naprej Ozne primorskih ljudi ni odvrčalo od boja za nacionalno identiteto. Partizani so uživali iskreno simpatijo večine Primorcev, saj je večina preprostih ljudi v njih videla požrtvovalne borce za svobodo in osvoboditev izpod tujega jarma. Priznati je treba tudi dobro vodeno in organizirano propagando OF, ki je poudarjala predvsem narodno osvoboditev.⁹

Uradne podatke o žrtvah druge svetovne vojne na Slovenskem sicer še vedno zbira Inštitut za novejšo zgodovino, ki je 20. oktobra 2011 poslal naslednji dopis: »*Glede na podatkovno bazo žrtev 2. svetovne vojne (z dne 4. 10. 2011) je na Primorskem in v Reški pokrajini za obdobje junij 1940–januar 1946 mogoče ugotoviti 1077 žrtev, katerih smrt so povzročile partizanske formacije v času vojne ali pa povojni vojaško-policijski organi novih komunističnih oblasti. Med njimi je 538 žrtev, ki po vojnem statusu pripadajo civilistom (vendar gre v 15 primerih za civilne žrtve, katerih smrt je povezana z z vojno povezanimi nesrečami, in ne z revolucionarnim nasiljem), pri 102 žrtvah pa ni mogoče ugotoviti vojnega statusa oziroma njihove udeležbe v vojni. Vse druge žrtve (437) so vojaške osebe, delujoče na omenjenem območju.*«¹⁰

Na področju zapisovanja medvojnih krvavih dogodkov na Primorskem je morda še najzanimivejši *Statistični pregled*, ki ga

8 Boris Mlakar, *Tragedija v Cerknem pozimi 1944*, Goriška Mohorjeva družba, Gorica 2000.

9 Podbersič, *Revolucionarno nasilje na Primorskem*, str. 50.

10 Inštitut za novejšo zgodovino: *Smrtne žrtve med prebivalstvom na območju Republike Slovenije med 2. svetovno vojno in neposredno po njej, 1940–1946*, Ljubljana 1997–2010, zbirka podatkov, stanje na dan 4. oktobra 2011.

je pripravil *Občinski ljudski odbor Tolmin*. Glede na poimenovanje občinskega organa smemo sklepati, da je seznam nastal najverjetneje sredi 50. let preteklega stoletja. Gre za zvezek št. II, pravzaprav broširano knjigo, naključno najdeno pred nekaj leti med obnavljanjem stare hiše v Tolminu. Izvirnik danes hrani Ivan Božič iz Tolmina, nekdanji poslanec Državnega zbora Republike Slovenije. Ker se nanaša le na del nekdanje velike Občine Tolmin, ki je do reforme lokalne samouprave leta 1994 vključevala tudi danes samostojni občini Bovec in Kobarid, smemo upravičeno domnevati, da sta obstajala podobna statistična pregleda v dveh ločenih zvezkih tudi za bovško in kobariško občino. Žal njuno nahajališče danes ni znano. Zdi se, da to ni bil prvi tak seznam, saj je na četrti strani, na koncu skupnega popisa žrtev, pomenljiv zapis: »*Opomba: Gornji pregled je številčno precej višji od onega objavljenega v lanskem statističnem pregledu, ker takrat niso bili zajeti umrli pripadniki raznih sovražnih formacij in italijanske vojske ter justificirano od NOV.*« Toda to še ni vse. Poleg tiskanih črk na seznamu so tudi ročno s svinčnikom pripisane dodatne številke. Gre za število v rubriki »*Umrli in padli*« in v podrubriki »*Justificirani od NOB*«. Tudi tokrat so številke precej višje glede na natipkani seznam.¹¹

Po uradnih popravljenih in dopolnjenih podatkih občinskih organov Občine Tolmin v mejah pred letom 1958 je med drugo svetovno vojno v tej občini umrlo 963 ljudi, od tega jih je bilo 209 »*justificirani/h/ od NOB*«. ¹²

Dodatna vrednost zbranih statističnih podatkov sledi v nadaljevanju, kjer je po abecednem redu navedenih vseh sedemdeset naselij, ki so večinoma v mejah današnje Občine

11 Kopijo omenjenega *Statističnega pregleda* iz Tolmina hrani avtor tega prispevka.

12 Prav tam.

Tolmin. Podatki so razvrščeni v štiri rubrike: ime in priimek umrlega, hišna številka njegovega prebivališča, letnica in kraj smrti ter vzrok smrti. Danes lahko žal le ugibamo, ali so podobni sezname obstajali tudi za druge občine v Sloveniji, kdo je sodeloval pri njihovem nastajanju in čemu so bili namenjeni.

Objavljamo poimenski seznam žrtev, ki so jih povzročili partizani in druge enote pod vodstvom komunistične partije na severu Primorske, to je v Zgornjem Posočju in na Idrijsko-Cerkljanskem območju. Med žrtvami so prikazani tako civilisti kot tudi vojaki.¹³ Upoštevani so pobiti, ki so imeli med drugo svetovno vojno stalno prebivališče na območju današnjih občin Bovec, Cerkljevo, Idrija, Kobarid in Tolmin. Največja grobišča na omenjenem območju so na območju Trebuše, ocene o tam pobitih segajo do približne številke tristo. Ozna za oblast IX. korpusa je namreč imela svoj štab in »sodišče« v Gorenji Trebuši, na kmetiji Na gradu, v zgornjem delu doline. Njen glavni zapor je bil na drugem koncu doline, na Bogatinovšu, glavna zasliševanja pa so potekala na kmetiji V rižah. »Obsojence« so običajno vodili od kmetije Na gradu v Podgrivsko grapo ali na Melišče nad Babjim poljem. Tam so jih pobili, bodisi z ustrelitvijo ali pa kar s krampi in z lopatami.¹⁴ Največja skupina tam pobitih je 31 pripadnikov t. i. primorskih domobrancev, zajetih med partizanskim napadom na Črni Vrh

13 Na seznamu seveda niso upoštevani tisti vojaki s Primorskega, ki so bili mobilizirani v italijansko kraljevo vojsko in so padli na bojiščih na Balkanu, v spopadih z enotami jugoslovanskih partizanov. Z območja Občine Cerkljevo Franc Gregorčič, padel leta 1943 v Bosni; z območja Občine Tolmin Franc Krajnik, padel leta 1943 v Črni gori; Andrej Leban, padel leta 1942 pri Kninu; Emil Štrukelj, padel leta 1942.

14 Tine Velikonja, »Polja smrti v Gorenji Trebuši«, v: *Zaveza*, št. 39, Ljubljana 2000, 70–78; Podbersič, *Revolucionarno nasilje na Primorskem*, str. 48, 49.

nad Idrijo. Partizani so ujetnike pobili v prvi polovici septembra 1944, najverjetneje v Makčevi grapi.¹⁵

Seznam žrtev revolucionarnega nasilja in padlih v protipartizanskih enotah (Slovenski narodni varnostni zbor – SNVZ) na severu Primorske je nastal na podlagi arhivskih dokumentov, ki jih hranita Arhiv Republike Slovenije in Pokrajinski arhiv v Novi Gorici. Uporabljeni so tudi podatki iz matičnih knjig številnih župnijskih arhivov na tem območju in podatki iz že opisanega *Statističnega pregleda*, ki ga je izdala nekdanja Občina Tolmin. Številne podatke o umorjenih v zgornjem Posočju najdemo tudi v časopisu *Tolminski glas*, ki so ga med julijem 1944 in aprilom 1945 izdajali pripadniki Slovenskega narodnega varnostnega zbora oz. t. i. primorskih domobrancev iz postojanke v Tolminu. Upoštevan je seznam žrtev, objavljen v goriškem časopisu *Slovenski Primorec*, z dne 3. novembra 1948. Podatki so primerjani tudi z zbirko podatkov Inštituta za novejšo zgodovino Smrtne žrtve med prebivalstvom na območju Republike Slovenije med drugo svetovno vojno in neposredno po njej, 1940–1946. Seznam ni dokončen!

15 Velikonja, *Polja smrti*, str. 75, 76; Borivoj Lah - Boris, *Od Kobarida do Trsta. Boji 30. divizije v štirinajstih ofenzivah*, Društvo piscev zgodovine NOB, Ljubljana 1996, str. 123.

Občina Bovec

Ime in priimek žrtve	Bivališče	Letnica smrti
Mario Gentilini	Kal - Koritnica	1943
Rudolf Klavora	Čezsoča	1944
Andrej Nikola Kravanja	Vrsniške Drage	1944
Karlo Mlekuž	Bovec	1943
Anton Mrakič	Bovec	1943
Izidor Ostan	Bovec	1944
Anton Rosbach	Bovec	1943
Ana Šuler	Čezsoča	1943
Pavel Šuler	Čezsoča	1943
Avgust Neumann	Soča	1945

Občina Cerklje

Ime in priimek žrtve	Bivališče	Letnica smrti
Janez Ambrožič	Cerkno	1944
Filip Bevk	Cerkno	1944
Štefan Bizjak	Gorenji Novaki	1943
Viktor Bizjak	Gorenji Novaki	1943
Rudolf Bogataj	Cerkno	1944
Katarina Božič	Cerkno	1944

Anton Čelik	Bukovo	1943
Milan Čelik	Bukovo	1945
Ladislav Čelik	Bukovo	1944?
Angela Eržen	Cerkno	1944
Albert Kavčič	Cerkno	1944
Gabrijel Kenda	Cerkno	1944
Neža Kenda	Lazec	1944
Terezija Kenda	Cerkno	1943
Anton Mlakar	Lazec	1944
Marija Mlakar	Cerkljanski Vrh	1943
Stanislav Mlakar	Jazne	1944
Franc Močnik	Zakojca	1945
Slavica Moškat	Cerkno	1944
Viktorija Moškat	Cerkno	1944
Ivan Mrak	Bukovski Vrh	1945
Jožef Jakob Oblak	Ravne pri Cerknem	1943
Pavla Paa	Cerkno	1944
Ladislav Piščanc	Cerkno	1944
Ivan Podobnik	Dolenji Novaki	1943
Amalija Purgar	Zakriž	1944
Anton Rejc	Šebrelje	1943
Franc Rojc	Cerkno	1944
Angela Ržen	Cerkno	1943
Pavla Sedej	Cerkno	1944
Angel Seljak	Jagršče	1943
Ludvik Sluga	Cerkno	1944

Stanislav Špik	Bukovski Vrh	1944
Peter Štucin	Trebenče	1944?
Avguštin Tratnik	Lazec	1943
Viktor Tušar	Jagršče	1944
Karlina Zorzut	Cerkno	1944

Občina Idrija

Ime in priimek žrtve	Bivališče	Letnica smrti
Ludvik (Bajec) Bajc	Črni Vrh nad Idrijo	1943
Filip Bezeljak	Mrzli Log	1944
Janez Bezeljak	Predgrize	1944
Franc Bogataj	Medvedje Brdo	1944
Ivana Bolčina	Predgrize	1944
Valentin Bonča	Zadlog	1945
Viktor Bonča	Zadlog	1945
Ivan Bratun	Zadlog	1944
Ciril Brenčič	Godovič	1944
Anton Cigale	Zadlog	1944
Jožef Cigale	Zadlog	1944
Jožefa Cigale	Zadlog	1944
Pavel Cigale	Zadlog	1944
Franc Černalogar	Idrijski Log	1943
Pavlina Černalogar	Čekovnik	1944
Anton Čuk	Kanji Dol	1944

Edvard Čuk	Zadlog	1944
Franc Čuk	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Janez Čuk	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Karel Čuk	Predgriže	1944
Katarina Čuk	Lome	1944
Marija Čuk	Lome	1944
Jakob Domine	Trebče	1944
Maksimilijan Felc	Predgriže	1944
Andrej Gabrovšek	Godovič	1945
Ciril Gantar	Jelični vrh	1944
Alojzij Habe	Predgriže	1944
Anton Habe	Predgriže	1943
Jernej Habe	Predgriže	1944
Ivan Homovc	Godovič	1945
Pavel Homovc	Godovič	1945
Bogoljub Teofil Istenič	Predgriže	1944
Bogomil Istenič	Predgriže	1944
Marija Isotta	Idrija	1944
Anton Jazbar Gasparini	Idrija	1943
Franc Jazbar	Idrija	1945
Marija Jazbar	Idrija	1944
Franc Jenko	Idrija	1944
Frančišek Kavčič	Zadlog	1944
Janez Kavčič	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Karel Kavčič	Lome	1944
Ivan Klavžar	Lome	1942

Miroslav Kobal	Idrija	1943
Franc Kogovšek	Zavratec	1945
Jožefa Kolenec	Mrzla Rupa	1945
Ivana Knap	Idrija	1944
Ivan Kržišnik	Idrija	1944
Marija Kušman	Idrija	1943
Franc Lapajne	Jelični Vrh	1945
Franc Lampe	Zadlog	1944
Ivan Lampe	Zadlog	1944
Janez Lampe	Lome	1944
Janez Lampe	Zadlog	1944
Ludvik Lampe	Zadlog	1945
Rafael Lampe	Zadlog	1944
Alojz Lapajne	Zadlog	1944
Anton Lazar	Jelični Vrh	1944
Stanislava Lazar	Dole	1944
Anton Lazar	Idrija	1945
Matija Lazar	Zavratec	1945
Jožef Likar	Idrija	1943
Ludvik Logar	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Andrej Lukan	Zavratec	1945
Anton Markič	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Jakob Martini	Idrija	1943
Albina Medved	Predgrize	1944
Andrej Medved	Predgrize	1944
Anton Mikuž	Zadlog	1944

Dominik Mikuž	Predgriže	1944
Janez Ferdinand Mikuž	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Karel Mikuž	Predgriže	1944
Stanko Mikuž	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Vincenc Mlinar	Spodnji Vrsnik	1944
Henrik Mohorič	Spodnja Kanomlja	1945
Marjeta Mohorič	Spodnja Idrija	1944
Marijan Mrljak	Spodnja Idrija	1944
Ivan Novak	Govejk	1944
Frančiška Ozbič	Lome	1944
Karol Ozbič	Lome	1944
Julijan Ozbič	Lome	1945
Ivana Pelhan	Idrija	1944
Justina Pelhan	Jelični Vrh	1944
Alojzij Petrovčič	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Anton Pivk	Idrijska Bela	1944
Janez Pivk	Lome	1944
Viktor Plešnar	Zadlog	1943
Ivan Podobnik	Zgornji Vrsnik	1944
Anton Poženel	Črni Vrh nad Idrijo	1945
Ferdinand Poženel	Idrija	1944
Janez Poženel	Godovič	1945
Jožef Poženel	Predgriže	1944
Karel Poženel	Predgriže	1945
Stanislav Poženel	Črni Vrh nad Idrijo	1945
Ignacij Rejc	Srednja Kanomlja	1942

Rozina Rejc	Srednja Kanomlja	1942
Martin Rejec	Lome	1944
Anton Rudolf	Zadlog	1944
Franc Rudolf	Zadlog	1944
Ivan Rudolf	Lome	1944
Jakob Rudolf	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Francišek Rupnik	Predgrize	1944
Ivan Rupnik	Lome	1944
Janez Rupnik	Predgrize	1944
Janez Rupnik	Zadlog	1944
Jožef Rupnik	Idrijski Log	1942
Julijana Rupnik	Mrzli Vrh	1943
Matevž Rupnik	Zadlog	1944
Valentin Rupnik	Predgrize	1944
Rafael Sedej	Idrija	1943
Maks Seljak	Idršek	1943
Alojz Simnovčič	Govejk	1945
Slavko Sovrin	Idrija	1943
Alojzija (Antonija) Šavli	Masore	1943
Ivan Šemrl	Lome	1944
Julij Nikolaj Šemrl	Lome	1944
Ljudmila Šemrl	Strmec	1944
Marija Šemrl	Lome	1944
Franc Šemrl	Predgrize	1944
Jože Šinkovec	Veharše	1945
Leopold Šulgaj	Predgrize	1944

Anton Tominec	Zadlog	1944
Franc Tominec	Lome	1944
Jakob Tominec	Lome	1944
Janez Tominec	Lome	1944
Ljudmila Tominec	Pečnik	1944
Viktor Tominec	Lome	1944
Frančišek Tončič	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Janez Tončič	Črni Vrh nad Idrijo	1945
Franc Tratnik	Čekovnik	1943
Milan Tratnik	Čekovnik	1944
Franc Trček	Zadlog	1944
Franc Trček	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Ivan Trček	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Rudolf Trček	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Stanislav Trček	Veharše	1944
Alozij Vidmar	Črni Vrh nad Idrijo	1944
Peter Vončina	Čekovnik	1944
Franc Zajec	Črni Vrh nad Idrijo	1945
Frančišek Žejn	Zadlog	1944
Leopold Žgavec	Predgriže	1944
Franc Žgavec	Jelični Vrh	1945
Franc Žgavec	Predgriže	1945

Občina Kobarid

Ime in priimek žrtve	Bivališče	Letnica smrti
Ignac Cerar	Drežnica	1943
Anton Cendol	Jevšček	1944
Jakob Čebokli	Potoke, Breginj	1944
Franc Komar	Kobarid	1943
Albin Koren	Drežnica	1944
Matija Koren	Drežnica	1945
Franc Kranjc	Drežnica	1944
Albin Lavrenčič	Logje	1944
Gizela Lavrenčič	Logje	1944
Jožef Lavrenčič	Logje	1944
Franc Lišter	Drežniške Ravne	1943
Andrej Mišič	Kred	1944
Anton Mišič	Kred	1944
Alojz Sever	Libušnje	?
Alojz Sivec	Libušnje	1945
Anton Skočir	Vrsno	1944
Jožef Skočir	Jezerca	1945
Ana Sovdat	Ladra	1944
Franc Sovdat	Ladra	1944
Alojz Šekli	Livek	1943
Angela Turjan	Kobarid	1943

Emilija Volarič	Idrsko	1943
Ivan Volarič	Idrsko	1944
Albin Žagar	Drežnica	1944

Občina Tolmin

Ime in priimek žrtve	Bivališče	Letnica smrti
Anton Andrejčič	Volče	1945
Silvo Bajt	Tolmin	1945
Edvard Batistič (Battisti)	Tolmin	1943
Baldimir Bavdaž	Gorenji Log	1945
Katarina Beguš	Prapetno	1944
Andrej Božič	Polje	1943
Miroslav (Mirko) Bratuž	Kanalski Lom	1945
Ivan Bremec	Grudnica	1943
Ivan Brešan	Zadlaz - Žabče	1945
Rudolf Bremec	Dolenja Trebuša	1943
Terezija Brešan	Tolmin	1943
Marija Breščak	Modrej	1943
Peter Breščak	Modrej	1945
Ludvik Črv	Gorski Vrh	1942
Janez Čufer	Podbrdo	1944
Franc Čufarin	Daber	1944
Anton Dakskobler	Rut	1945

Ivan De Petri	Kneža	1943
Marjan Drekonja	Kneža	1945
Feliks Drole	Podmelec	1943
Viktor Drole	Znojile	1945
Alojzij Duhovnik	Tolmin	1944
Silvester Gaberšček	Tolmin	1945
Matilda Gabršček	Zatolmin	1944
Milan Ladislav Golob	Grahovo ob Bači	1944
Anton Gorjup	Gorenji Log	1945
Carlo Gosio	Slap ob Idrijci	1943
Valentin Grahelj	Gorski Vrh	1943
Andrej Grohar	Podbrdo	1943
Andrej Gruden	Kanalski Lom	1945
Ivan Gruden	Prapetno Brdo	1945
Srečko Gruden	Gorenja Trebuša	1943
Jožef Ilinčič	Zatolmin	1943
Roman Ilinčič	Zatolmin	1945
Andrej Jermol	Volče	1944
Anica Jermol	Dolje	1943
Marija Jermol	Volče	1944
Franc Jug	Sela pri Volčah	1944
Valentin (Zdravko) Jug	Sela pri Volčah	1945
Andrej Kavčič	Ljubinj	1942
Ciril Kavčič	Poljubinj	1945
Franc Kenda	Ušnik	1945

Ivan Kenda	Lisec	1944
Jožef Kenda	Volče	1943
Roman Kenda	Volčanski Ruti	1944
Anton Kikelj	Stržišče	1945
Slavko Klobučar	Rut	1945
Zdravko Kobal	Tolmin	1945
Ivan Kobal	Ponikve	1944
Marij (Marjan) Kobal	Gorenji Log	1945
Valentin Kokošar	Podmelec	1943
Rudi Kovač	Dolenja Trebuša	1942
Andrej Kovačič	Tolminske Ravne	1943
Rudolf Kovačič	Logaršče	1944
Feliks (Srečko) Kragelj	Kanalski Lom	1945
Janez Kranjc	Šentviška Gora	1945
Ludvik Krapež	Gorenja Trebuša	1943
Ivo Kumar	Tolmin	1944
Rudolf Kuštrin	Logaršče	1943
Jožef Kutin	Dolje	1943
Andrej Leban	Zatolmin	1945
Ivan Leban	Poljubinj	1945
Jožefa Leban	Stopnik	1943
Jožef Leban	Poljubinj	1945
Pavla Julija Leban	Žabče	1943
Marija Leban	Žabče	1943
Franc Lipušček	Zadlaz - Čadrg	1944

Janez Makuc	Zakraj	1945
Ludvik Makuc	Šentviška Gora	1945
Edvard Manfreda	Volče	1944
Franc Mavrič	Bača	1944
Alojz Michelizza	Modrej	1945
Ado Mikuš	Most na Soči	1945
Marija Mivšek	Srednja Trebuša	1944
Vinko Mivšek	Srednja Trebuša	1944
Ivan Mrak	Bukovski Vrh	1945
Ana (Anica) Nuk	Zadlaz - Čadrg	1943
Štefan Obrankovič	Drobočnik	1945
Marija Orlač	Bača pri Modreju	1943
Rafaela Pavšič	Dolenja Trebuša	1943
Eleonora Pavšič	Dolenja Trebuša	1944
Andrej Perdih	Zatolmin	1944
Valentin Pirec	Idrija pri Bači	1945
Ivan Pirih	Loje	1943
Peter Pirih	Šentviška Gora	1945
Peter Podgornik	Idrija pri Bači	1943
Peter Podgornik	Gorenja Trebuša	1943
Ema Podgornik	Idrija pri Bači	1945
Marija Podgornik	Idrija pri Bači	1945
Andrej Podoreščak	Tolmin	1943
Anton Podreka	Volče	1945
Jožef Pregelj	Kanalski Lom	1945

Mirko Pregelj	Most na Soči	1945
Ludvik Prezelj	Rut	1945
Ferdinando Puriccelli	Volče	1945
Ciril Rejc	Kanalski Lom	1945
Viktor Rejc	Kanalski Lom	1945
Vincenc Rejc	Kanalski Lom	1945
Franc Rossetti	Tolmin	1945
Franc Rutar	Čiginj	1945
Ludvik Rutar	Zatolmin	1944
Metod Rutar	Modrej	1945
Stanislav Rutar	Zadlaz - Žabče	1943
Janez Sivec	Tolmin	1944
Alojzij Sovdat	Gabrje	1945
Danica Šavli	Sela nad Podmelcem	1943
Ivana (Johana) Šavli	Sela nad Podmelcem	1943
Marija (Marica) Šavli	Sela nad Podmelcem	1943
Viktor Šinkovec	Dolenja Trebuša	1945
Anton Šorli	Podmelec	1943
Stanko Špik	Bukovski Vrh	1944
Franc Štekler (Štenkler)	Šentviška Gora	1942
Albert Štrukelj	Kanalski Lom	1944
Jožefa Štrukelj	Kanalski Lom	1944
Franc Šturm	Kneža	1943
Ivan Šuligoj	Roče	1943
Izidor Šuligoj	Slap ob Idrijci	1944

Teodor Šuligoj	Slap ob Idrijci	1944
Leopold Trpin	Znojile	1943
Ivan Vončina	Roče	1944
Primo Zanin	Dolenja Trebuša	1943
Franc Zlatoper	Modrej	1945
Katarina Zorč	Prapetno	1944
Ivan Elio Zuodar	Tolmin	1943
Jožef Žbogar	Tolminski Lom	1945

Tem žrtvam bi pogojno lahko prišteli še pobite fašistične državne funkcionarje, včasih tudi z družinskimi člani, ter domače fašiste, ki so se ob kapitulaciji Italije septembra 1943 kar naenkrat znašli v sovražnem okolju, marsikdo med njimi se je lahko upravičeno bal maščevanja. Poleg tega niso več mogli računati na neposredno pomoč italijanskih državnih organov, domačini pa so jih obtoževali tudi sodelovanja z Nemci, ki so prodirali na Primorsko. Največ jih je umrlo v večjih urbanih centrih (Bovcu, Cerknem, Idriji).¹⁶

Septembra in oktobra 1943 je bilo na območju Julijske krajine pobitih in vrženih v kraška brezna ali »fojbe« nekaj sto ljudi, ocene segajo od 500 do 700. Po drugih ocenah naj bi jeseni 1943 na Primorskem partizanske formacije postrelile do 350 fašistov, kolaborantov in drugih nasprotnikov.

16 ARS, SI AS 1829, Zbirka gradiva kraljevih kvestur Trst in Gorica, mapa Partito Fascista Repubblicano Federazione di Gorizia, Elenco nominativo.

Seznam žrtev med Italijani na severu Primorske

Ime in priimek	Bivališče	Letnica in kraj smrti
Nicola Basile	Idrija	1943, Idrija
Luigi Caldana	Idrija	1943, Idrija
Maria Caldana	Idrija	1943, Idrija
Ciro Cafarelli	Idrija	1943, Idrija
Gabriele Chenda	Cerkno	1943, Cerkno
Costante Crivellari	Cerkno	1943, Cerkno
Oddone Fasan	Bovec	1943, Bovec
Engilberto Fabbro	Podbrdo	1943, Podbrdo
Antonio Gasparri	Idrija	1943, Idrija
Amedeo Gaviano	Bovec	1943, Bovec
Giacomo Martini	Idrija	1943, Idrija
Vittoria Moscatelli	Cerkno	1943, Cerkno
Slauca Moscatelli	Cerkno	1943, Cerkno
Pietro Montante	Idrija	1943, Idrija
Amedeo Rossi	Idrija	1943, Idrija
Angelo Rozzini	Cerkno	1943, Cerkno
Umberto Trani	Idrija	1943, Idrija
Erica Trani	Idrija	1943, Idrija

Če bi moral med umorjenimi nekoga izpostaviti, potem bi izbral Ludvika Prezlja iz Ruta nad Baško grapo v Občini Tolmin. Rojen je bil leta 1914 v gorski vasi Grant, bival je v Rutu. Na II. tržaškem procesu decembra 1941 so ga fašistične

oblasti zaradi teroristične dejavnosti obsodile na trideset let ječe. Po vrnitvi domov se je priključil t. i. primorskim domobrancem. Bil je zajet med umikom proti Gorici ob koncu aprila 1945, verjetno pri Plaveh. Umrjen naj bi bil nekje na Trnovski planoti oz. pri Grgarju. Po do zdaj znanih podatkih se je Ludvik Prezelj edini med preživeli obsojenci na II. tržaškem procesu priključil protipartizanskim enotam na Primorskem.¹⁷

Primerjava med dvema območjema na severnem Primorskem, to je na območju Goriške in Vipavske (366 žrtev) ter na območju Posočja in Idrijsko-Cerkljanskega (338 žrtev), pokaže približno podobno število žrtev na obeh obravnavanih delih Primorske, ki so jih povzročili pripadniki partizanskega gibanja.

17 Slavko Tuta, *Cena za svobodo*, Goriška Mohorjeva družba, Gorica 1999, str. 243; Borut Rutar, *Iz primorske epopeje: Mirko Brovč in narodna vstaja organizacije TIGR v letih 1938–1941*, Mohorjeva založba, Celovec 2004, 131, 132; Milica Kacin Wohinz, Marta Verginella, *Primorski upor fašizmu: 1920–1941*, Slovenska matica, Ljubljana 2008, str. 349.

A list of victims of revolutionary violence in the Northern Primorska Region

Summary

The article focuses on the victims of Partisan violence in parts of the northern Primorska region. The area in question are the former (communal) municipalities of Tolmin and Idrija or what is today known as the municipalities of Bovec, Cerklno, Idrija, Kobarid, and Tolmin. During the wartime Partisan administrative division (from August 1944 to May 1945), this can be referred to as the district of northern and western Primorska region. In this area, members of the Partisan movement killed 338 persons during the Second World War, the most in the years 1944 and 1945. The victims included armed members of anti-Partisan units, Partisans and Partisan deserters, as well as numerous civilians and Italian immigrants from the fascist period. Most victims resided around the largest cities in the area: Idrija and Tolmin.

The article continues with a list of the victims of Partisan violence and a list of the fallen in anti-Partisan units. The author prepared the list based on archival documents from the Archives of the Republic of Slovenia and the Regional Archives in Nova Gorica. Data from registers of local parish archives and data from the statistical review by the former Municipality of Tolmin is also used. The inconclusive data was compared with the database "Casualties of the Second World War in Slovenia During the War and Post-War, 1940–1946" of the Institute of Contemporary History.